

IZABERI JEDNO MESTO
Jelena Lengold

Copyright © 2016 ovog izdanja KONTRAST izdavaštvo

Urednik:
Vladimir Manigoda

Lektura i korektura:
Danilo Lučić

Dizajn korica:
Dragana Nikolić

Prelom:
Anica Lapčević

Štampa:
F.U.K. d.o.o.

Tiraž:
500

Izdavač:
Kontrast, Beograd
Klaonička 2, Zemun
e-mail: jakkontrast@gmail.com
kontrastizdavastvo.com
facebook.com/KontrastIzdavastvo

JELENA LENGOLD

IZABERI JEDNO
MESTO

DRUGO IZDANJE

KONTRAST
Beograd, 2021.

DEVOJKE

Uprkos svemu
uprkos ranim jutarnjim vestima
što bolesnicima i sirotinji
ispostavljaju njihovo smeđe i sivo za taj dan
uprkos tmurnoj vremenskoj vradžbini
i očiglednoj memli u prozoru,
ne hajući za Japan što se talasa
za sve što visi ni tu ni tamo
i sprema se da padne,
uprkos nevolji i zlu –
pojavljuju se negde pred podne po ulicama
lepe pospane devojke
što liče na Preverov san
i obilaze trgove otpozdravljajući mazno
vođene samo busolom postavljenom visoko
na električnim tačkama svojih šiljatih grudi.

(1986)

POEZIJA JE OTIŠLA

1.

Poezija je otišla i sad sam posve sama.
Kao da sam oduvek bila samo to:
sandala, lokna, plava haljina,
kao da sam oduvek postojala samo spolja
kao da nikada nisam vikala: Pravda! Sloboda!
kao da mene nije ni bilo u ceremoniji javnog poljupca
kao da nisam ja ta koja je jednom probušila mesec
skamenjena poput uginule životinje
više se ne sećam, a i drugi polako zaboravljaju,
džinovski zvonik, proročišta, varvarske hramove,
kao da nisam ja slavila postojanje tamne kule
sa koje sam brojala noću, u neki tihi čas,
srebrne strašne sekunde zavetnog dugog čekanja.

2.

Poezija je otišla i sad sam posve sama
okružena kamenjem i cvećem
okružena dalekim utvarama Evrope
ništa ne probija čvrste opasače
na ostrvu koje je sada moj dom
ne postoje činjenice
godine se uljudno uklanjaju
ne postoje dokazi
niti zidovi o koje se odbijaju reči
jer niko ne govori
i niko ne utvrđuje postojanje greha
ponekad pomilujem paprat

to podseća na davno zaboravljeno
ne znam šta
ponekad noću čujem dah ježeva
tada obgrlim svoja ramena
i kružim
kroz travu.

3.

Poezija je otišla i sad sam posve sama
kao kakva lenja riba
ćutljiva kao zvezde
ništa me ne pomera vekovima
talas koji je bljuvao besramno, ne postoji više
kao da se i on pretvorio u malog božjeg slugu
kakva je ovo hrišćanska zavera, gospodo,
u kojoj se rastopilo moje pravo na udes
ko to uporno peva pesme obratničke
čak i meni
čak i meni
koja ne postojim.

(1989)

MAČAK

Svakog jutra kad izlazi u dvorište
i nakon što napravi prva dva koraka po travi
moj crni mačak odjednom zastane
i baci jedan dugački pogled unazad
pravo u moje oči
tražeći da mu obećam da ću biti tu
kad se bude vratio.
I tako ostajem da sedim u ovoj sobi
u kojoj ništa više neće oživeti
nikada
a mogla bih
ko zna šta bih sve mogla i gde
da mu se nisam obećala, zauvek.

(2011)

NA POGREŠNOM MESTU

Negde između tri stakla na prozoru aviona
visio je mali mrtvi pauk.

Avion je leteo na sever kontinenta
i mrtvi pauk je takođe leteo
i ne znajući da leti.

Munje su sevale kraj prozora
i svi su gledali jedni u druge
tražeći utehu u očima neznanaca
bili smo sitni i uplašeni,
naša dvorišta, naše mačke kod kuće,
naši neplaćeni računi, čak i naše bolesti
sve je postalo dragoceno
dok su sevale te munje
samo je pauk visio spokojno
odavno je pregrmeo sve to
i bilo mu je savršeno svejedno
hoće li se srušiti sa nama
ili će nastaviti da leti.

Negde iznad Lamanša
pomalo sam mu zavidela
ali onda je zasjalo sunce
i ponovo mi je bilo žao
malog mrtvog pauka
koji se u nekom času svog života
slučajno našao na pogrešnom mestu.

(2011)

NESPREMNA ZA ZIMU

I tako sedim i čekam da zazvoni telefon
pa da krenem.

S druge strane prozora je ptica
nespremna za zimu
drži se za svoju голу granu
i čeka sneg ili smrt, šta prvo dođe,
prividno ravnodušna za ljudsko oko.

Tako valjda izgledam i ja njoj
dok me gleda sa grane.

Pretpostavljam da vidi samo ženu
sa brošem na reveru
koja sedi, nagnuta nad stolom,
i piše.

Jedino što joj istinski privlači pažnju
to je taj sjajni kamičak na brošu.

(2011)

ZVONČICI

Ona je cepala vino
on je cepao leksilijume
sreli su se na pola puta
između bara i apoteke
njoj je bio probušen džep na kaputu
i jedna je rukavica nepovratno upala dole u postavu
grejala je zato ruku po ruku, naizmenično,
on se brinuo hoće li mu i ovaj put uvažiti stari recept
stižu praznici a samo dve tablete
to nikako nije dobro
ako ikada odlučim da se ubijem, mislila je ona,
biće to na neki glupi zimski praznik
obesiću zvončice oko vrata
i staviću plišane rogove irvasa na glavu
baciću se sa nekog solitera, nek zvoni sve do dole,
šta mi vrede dve tablete, mislio je on
sutra će da zatvore sve radnje i ako ne uspem večeras
mrtav sam čovek
onda je ugledao tu ženu kako stoji ispod ulične svetiljke
i prebacuje rukavicu s jedne ruke na drugu
bilo je nečeg čudnog u tome
njegove su ruke bile vrele
i glava mu je bila vrela
pogledao je na sat, sedam i petnaest,
ako požuri može još stići do apoteke
video je kako ona navlači tu rukavicu i usput podiže pogled
gleda taj visoki, visoki soliter
i znao je u času šta odmerava taj pogled, znao je tačno

ali bilo je već sedam i sedamnaest i morao je da ode
ona je prepoznala neodlučnost u njegovom koraku
i pomislila: idi, molim te, idi, ne zadržavaj se
a u stvari samo se pravila da to misli
jer zapravo je mislila: stani i zagrej mi ruke
ali toga nema
toga nema, ne vredi se zavaravati
sedam i devetnaest, poslednji je momenat
da se kroz uzani prorez šaltera proturi bajati recept
sumnjičavi pogled umornog apotekara
praznična depresija, naravno,
neću ni da gledam datum
evo ti dve kutije i idi
srećan, duva u svoje u ruke, odjednom su hladne
valjda od pomisli da je sve ispalo dobro
dodiruje one dve kutijice u džepu
i vraća se istom ulicom, misli
ako ona žena bude tamo, staću i pitaću je nešto
ali ona više nije tamo
naravno
ona je već na stepeništu, ne žuri,
zvončić oko vrata je miran
polako se penje i misli
još jedan ili još hiljadu ovakvih dana, ili pet hiljada
ovakvih dana
u čemu bi bila razlika
ni u čemu, ni u čemu baš
i onda na krovu ta škripava vrata otvaraju se lako
i zapahne je vetar i sneg u lice
i zvončići zazvone veselo.

(2014)

RAZGLEDNICE

U Peruđi su razapeli
staro šatorsko krilo umesto neba
i sve mi je bilo znano.
Gotovo da sam te mogla videti
kako izlaziš iz tramvaja,
čula se smeđa glazba
na terasama okačenim kraj nekoliko mora,
onda ulaznica, češalj i upaljač,
sećanje na orgulje, poneka kletva,
samo su naglašavali bljutavu osamu.
Moj mladi prijatelj u Versaju gricka šargarepu
i zna sve o starim portretima
gotovo kao ti.
Ljuti me zlatni trn:
tvoje oči zatvorene pred ikonama,
tvoj uzbudljivi mir.
Vodimo ljubav na nekoliko jezika,
krčme u lukama, stari džuboks,
mršavi Sicilijanac na verglu obrće neku sonatu
i pozdravlja šeširom, kao u Rigoletu.
Iz Praga ti već šaljem telepatski uzdah
(kraj nas marširaju devojke iz alpskog internata)
tu se svira Hendl, pomisli,
u dvorani punoj bešumnog kristala.
Na uglu Prešernove i ko zna koje
sa suzdržanim drvoredom
evo me sustižu posve iste rasekline
istom snagom lipe bacaju svoje pupove

nešto kao Dunav upravlja oblikom grada,
i zbilja, ponos priliči jedino krovovima,
a oni i ne slute o mojim razlozima,
oni tinjaju besmisleno
i odvratno su gordi.

(1986)

MOSTOVI

Strašni su snegovi padali između gradova
i toplo se sa mekim susretalo
u dugim nervurama telefonskih žica,
Slobodan je kao papirni zmaj
i odzvanja iznad krovova
tvoj pustolovni glas.
Preko mostova Budimpešte
neprestano hodim s tobom.
Na vrhovima Citadele ti čučiš kao vrana
i gledaš podsmešljivo i ponešto jetko
na širok beli kej.

Svirala sam u tom istom gradu, one godine,
stare tužne melodije za četiri ruke.
Žandar što zvižduće ispod prozora
i zaboravlja na svoj posao
poznavao je naše skladne glasove.
Bio je praznik
i pijanci su šetali ulicom,
a ja sam imala ruke pune boja
i nežna popodneva drugih zemalja.

Čim ovde zapreti kiša
popodne postaje tamno smeđe, a bilo je žuto.
Neobjašnjivo te povezujem sa svim tonovima sivog
sa teško modrim, kakav je i onaj grad,
šarene ribice se, čujem, igraju
u parku u kom sam slikala labuda

i htela bih da poznajem
onu, što sada suši rublje, upravo oprano
na plavim konopcima jutra.

Čini se da ima stvari zbog kojih padaju u vodu
reči date majci i prijateljima.
Na primer: tvoji prsti.

(1986)

GRAD-NIŠTARIJA

Sanjala sam Grad-ništariju?
Ili sam živela neko vreme u Gradu-ništariji?
Sad, nije to baš ni tako važno.
Reči služe toliko tek da u njih padnem
jer u nešto se mora pasti
odevena sam za pad
zubi su prilagođeni padu, čvrsto stisnuti
sve na meni, još pri izricanju prvobitnom,
zaljubilo se u zadatau smrt.

(1989)

GRAD

Konačno nas vezuju zakoni letargije
koji su tek neki nepravilan, strelovit skup
svih onih nelagoda, svih onih spiralnih ljubavi
u kojima počivah električna i ranjiva,
zakoni koji su se pretopili u neki vinski ferment
i dišu, sad sasvim modri i elegantni
i troše moju zelenu prostirku nakon šetnje
i podvlače oglase sumnjivog sadržaja
i obilaze ulice, trguju, smeju se,
a zatim samo svetlost, sa svojim
beznačajnim prekidačima
i mreže koje nagoveštavaju totalno podne.
Riba koja je s one strane plivala naglavačke
reznirano se otapa na mome stolu i svega joj je dosta,
takva jedna riba koju su povelili na putovanje brodom
ne dopušta mi da se osećam kao lovac,
ne podleže lukavosti,
sve u ovom gradu već se postavlja u horske redove
nailazi večer, ulepšavaju se stolari, vozači, devojke,
mašinisti peru ruke, pesnici sakrivaju beležnice
samrtnici izvode svoju bolest u šetnju, na zrak
samrtnici još jedini razgledaju krovove i pločnike
urezuju se u grad i trude se da ga upamte.

(1982)

LJUBAV

Prvo što je saznala o njemu
bilo je svedočanstvo o zajedničkoj bolesti.

*Moj slučaj je uznapredovao –
kazao je –
neću još dugo.*

*O, ništa za to – odgovorila je –
ja sam od iste stvari umrla još davno,
već su mi pomalo i grob zapustili.*

Tako je počelo.

(2011)

NAJLEPŠI DAN U ŽIVOTU

To je taj dan
I to je danas
Lepši od ovoga neće nam se dogoditi
Šetam već treći put oko bloka
I uvek se vraćam na ono mesto
Gde prolećni korov miriše kao šuma
Smišljajući usput nova imena za tebe
Koja ću ti govoriti kad se zatvorimo u sobu
I stalno se pitam, iz kruga u krug,
Šta bi trebalo raditi prvo, kad dođeš,
Plakati, grliti se, odspavati možda
Ili ću te napokon naučiti da kuvaš pirinač
I ovaj će dan ostati upamćen po tome
Što je svako zrno ostalo celo
I što si ti nosio kecelju
A ja sam nosila tvoju ljupku dušu
Obučenu na golo telo.
I kad je napokon ručak bio gotov, pomislih
Šteta što sad nemam revolver
Trebalo bi se upucati baš sad
Kad je sve ovako super.

(2011)